התורף של פרוזבול דכתיב ביה הכי

בי דינא הוינא ואתא פלוני ואמר

לנא מוסרני לכם כל חוב שיש לי

ביד פלוני ופלוני ופלוני עדים וחתומים

למטה הדיינים ובקונטרם פי׳ בענין

ממר: ובי תרי דית דהו קדא.

וא"ת ולתקנו שיבטל בפני ג' וי"ל

מפני תקנת עגונות א: ובר תדתא

אית להו קלא. ואע"ג דמלוה על

פה לא גבי ממשעבדי אפילו הלווהו

בפני כמה עדים ב היינו משום דמאן

דיזיף בלנעא יזיף כדאמרינן בחוקת

הבתים (ב"ב דף מב.) ואין רגילות

להודות לבני אדם אלא כופר לכל

השואלים ממנוג והא דאמר הכא דבי

תרי לית להו קלא וגבי מוכר שדהו

בעדים אמריגן בחזקת הבתים

משועבדים ד הכח בעינן גילוי מילתח

טפיה: ושמעה וידעה ולא מינסבא ותקנת עגונות הוא דאיכא.

אע"ג דבדין לא מינסבא חשיב עגון

דהכי נמי אמרינן בפ׳ כל הגט (לעיל

דף כו:) ובדין הוא אפי' טופס לא לכתוב אלא זימנין דבעי למיזל

למדינת הים ולא משכח ספרא שביק

לה ואזיל ומיעגנה ויתבה:

בל דמקדש אדעתא דרכנן מקדש.

ואפקעינהו רבנן לקידושין

ה"ר שמואל אם כן יחפה על בת

אחותו וכשיבואו עדים שזינתה ישלח

לה גטר ויבטל שלא בפני שליח ופקעי

קידושין ונמלא שהיא ד פנויה ואומר

ר"י דלח קשה דחין לחוש חלח

כשמחפה עליה שלא כדין חבל הכא

כדין מחפה ומן התורה פטורה ועוד

הקשה רבי׳ שמואל דהיכי מחייבינן

משה וישראל:

ולכך אומר בשעת קידושין כדת

מיניה. הקשה

(שם דף מא:)

דגובה מנכסים

יג א מיי' פ"ט מהלכות שמיטה הלכה יח סמג לאוין רעא [טוש"ע חו"מ סי מו סעי' יט כאו: יד ב מיי׳ פ״ו מהל׳ גירושין הלט״ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי׳ קמא סעי׳

עין משפמ

נר מצוה

ס: שו ג ד מיי׳ שם הלי״ח :הם מעי סה מידוט

גליון הש"ם

תום' ד"ה ואפקעינהו וכו' דאל"ב נזיר. ע' שנת ד' ד ע"ל תוס' ד"ה קודם ומכות דף טו ע"ב תוס' ד"ה במאי :קמיפלגי

מוסף תוספות

א. דאית לי׳ נמי לר׳ יוחנן . חקוח עגוווה. אלא כיוז דמ"ל בפני שנים אף תקנת מו יש כאן. תוס' הרא"ש. ב. וטעמא משום דלית לי' ב. וטעמא משום וזיון ליי קלא. רשנ״א, ג. משום דלא ליזלזלו נכסיה. תוס׳ הרא״ש, ואף המלוה אינו חושש לפרסם דסבר לא מזבין, ואי מזבין, איהו טרח ופרע. לשנ"ל, T. לומר דשנים יש להם קול. רשנ״א. ה. משום תקנת ממזרין ובעינן קלא סגי. רשנ״ל. 1. ע״י שליח. רשנ״ל. T. נמוס' הלל״ט כמונ: שהיתה. ח. כההיא דזמן (לעיל יז:) שלא יאמר הוא שכבר נתגרשה והיא לא נתגרשה עד עתה. רקנ״ל. ט. א״ו, בתר השתא אזלינן והשתא מיהא נזיר הוא. לשנ"ל. י. ומתוך כך אתרמי דנטהרו ממזרין דידה או נטהור ממורץ דידה או שזנתה ונצלה בכך. לשנ״ל. 'א. לישנא דמילתא. מוס׳ הרח״ש. יב. ואין עמו לא אחד מחבריו ולא אדם אחר. מוס׳ הרח״ש. יג. הוה סבר. תוס' הרא"ש. יT. דביטול מוסי המחשל. ידי דביטול בפני אחד אין לו קול כלל. דעד כאן לא קאמר רבי דבטלו מבוטל אלא. מוסי הרא"ש, 10. אפי׳ בדיעבד. תוס׳ הרא"ש, 10. דאית לי׳ דשלא בפני השליח דבטלו מבוטל. מוס׳ הרח״ע. זו. שאם בטל זה שלא בפני זה, אם בטלו. תוס' הרא"ש.

פסקי רי"ד

. כמה מבטלו רב ששת אמר בפני ג' ורב נחמז אמר בפני ב"ד קתני ורב נחמן אמר . בפני ב' בי תרי נמי ב"ד קרי בפנים ביותי נמים וקוד להו: מאי מפני תקון העולם ר' יוחנן אמר מפני תקון ממזרים וסכר ליה ככר וחמז תרי לית להו קלא ולא שמעה י...... ואזלה ומינסבא ואיכא תקון ואולה ומינטבא ואיכא הקון ממזרים. ור״ל אמר מפני תקון עגונות סבר לה כרב ששת דאמר בפני ג' ובג' אית להו קלא ושמעה וידעה ולא מינסבא ומיעגנה ויתבה. וקי"ל ר"ל ור' יוחנן הלכה דברי רבי רשב"ג אומר אינו יכול לבטלו ולא להוסיף על תנאו א״כ מה כח ב״ד יפה פי׳ אם בטלו לאחר תקון ר״ג בפני עדים שלא בפני השליח מבוטל הוא דאע״ג דעבר אתקנתא בטל שליחות השליח ורשב"ג אומר אינו יכול לבטלו שלא בפני יכול לבטלו שלא בפני השליח ולא להוסיף על תנאו אם יש בו שום תנאי: ת"ר אמר לעשרה כתבו גט לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני זה דברי רבי רשב"ג זומר אינו יכול לבטל אלא וה בפני זה במאי קמיפלגי בעדות שבטלה מקצתה מקצתה

שנא כתוב בלשון דיינים וחתימי עדים. כמו שכתוג נפרוזגול בי דינא הוינא אנא פלוני בר פלוני ונזכרין שם הדיינים בתוך התורף ולמטה חותמים עדים להעיד על הפרוזבול שהוא אמת וקמשמע לן דחשיב פרוזבול אע"פ שלא חתמו בו הדיינים עלמם לא שנא כתוב בלשון עדים שאין דיינין נזכרים בתוך

> פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני ורב ששת אמו יתנא כי רוכלא ליחשיב וליזיל אמר רב נחמן מנא אמינא לה דתנן . אהריינים חותמין למטה או העדים מאי לאו דיינים דומיא דעדים מה עדים שנים אף דיינים נמי שנים ורב ששת מידי איריא הא כראיתא והא כראיתא ל"ל למיתנא דיינים ל"ל למיתנא עדים הא קמ"ל דלא שנא כתוב בלשון דיינים וחתמי עדים ולא שנא כתוב בלשון עדים וחתמי דיינים: מפני ר' תיקון העולם: מאי מפני תיקון העולם ר' יוחנן אמר מפני תקנת ממזרים ריש לקיש אמר מפני תקנת עגונות ר' יוחנן אמר מפני תקנת ממזרים סבר לה כרב נחמן דאמר בפני שנים ובי תרי לית להו קלא והיא לא שמעה ולא ידעה ואזלה ומינסבא ואיכא ממזרים וריש לקיש אמר מפני תקנת עגונות סבר לה כרב ששת דאמר בפני ג' ובי תלתא אית להו קלא ושמעה וידעה ולא מינסבא ותקנת עגונות הוא דאיכא ת"ר במלו ימבומל דברי רבי רשב"ג אומר אינו יכול לא לבטלו ולא להוסיף על תנאו שא"כ סמה כח ב"ד יפה ומי איכא מידי דמדאורייתא בטל גיטא ומשום מה כח ב"ד יפה שריגן אשת איש לעלמא אין ∞כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושין מיניה אמר ליה רבינא לרב אשי תינח דקריש בכספא קדיש בביאה מאי

> איכא למימר שויוה רבגן לבעילתו בעילת

זנות: ת"ר אמר לעשרה כתבו גם לאשתי

יכול לבטל זה שלא בפני זה דברי רבי רשב"ג

אומר אינו יכול לבמל אלא זה בפני זה במאי

קמיפלגי בעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה

קמיפלגי רבי סבר יעדות שבטלה מקצתה

28

לעולם מיחה אשת איש שזינתה והא התראת ספק היא דשמא ישלח

לה גט ויבטלנו ועוד יכולין ממזרים ליטהר ואומר ר"ת דכי האי

גוונא לא הוי התראת ספק דאולינן בתר רובא ורוב אין מגרשין

נשותיהן וכששולחין גט אין מבטלין ועוד דאוקמינן אחוקתה שהיא

עכשיו נשוחה ° דחם לח כן נזיר שהיה שותה יין חו מטמח למחים

אמאי לוקה דאם אמרו לו אל תשתה אל תשתה חייב על כל אחת

ואחת (מיר דף מב.) והא התראת ספק היא שמא ישאל על מירותו ש

ומה שהקשה אם כן יחפה על בת אחותו ויכולין ממזרין ליטהר אי

ידעינן שלכך מתכוין לא מפקעינן קדושין מיניה דלתקנה עשו חכמים

ולא לתקלה שמתוך כך יהיו בנות ישראל פרולות בעריות אבל אם

ברור לנו שלא נתכוין לכך' לא חיישינן אם יכולים ליטהר:

רבי סבר עדות שבשלה מקצתה לא בשלה כולה. וא"מ מנא ליה

דלמא סבר בטלה כולה ואפילו הכי יכול לבטל בדיעבד דהא לעיל

אית ליה בטלו מבוטל דמלשון יכול לא מצי למידק שיהא מותר לבטל

לכתחילה כדמוכח בפרק הזהב (ב"מ דף מט.) דאמר האומר לחבירו מתנה אני נותן לך יכול לחזור בו ופריך יכול פשיטא אלא אימא מותר לחזור בו וי"ל דמשמע ליה מילחא" דרבי דיכול לבטל אפי׳

בפני אחד יב אע"ג דאין דבר שבערוה פחות משנים כיון שלשליח

עלמו אומר שהוא מבטלו הוא מבוטל א"נ אפי׳ לא מהני בלא שנים

להש"ס דסבר לא בטלה כולה ויכול לבטל היינו אפי׳ לכתחילה

מנהג חוק דתם קידש כך אני מפרש בכל מקום מלבי. ומרבותי קבלתי כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש דקדושי כסף דרבנן דלא כתיב בהדיא אלא גמרינן קיחה קיחה משדה עפרון" והיינו דקפריך תינח דקדיש בכספא קדיש בביאה דכתיב בהדיא (דברים כד) כי יקח איש אשה ובעלה מאי איכא למימר היאך יכלו לעקור דבר מן החורה ומשני שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות של כל מקדש בביאה כדאמר התם (קידושין דף יב:) רב מנגיד אמאן דמקדש בביאה משום פריצותה. ותשובות קשות יש בדבר חדה דגזירה שוה גופה תורה היא שהרי לא למדו נסקליןם אלא בגזירה שוה ונותר שהוא בכרת מגזירה שוה למדנו ונערה המאורסה נהרגת בקדושי כסף ואי דרבנן מי מיקטלא ועוד דקמשני שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות היכי מצי לשוייה בעילת זנות הא דאורייתא היא וכי אמרן רב מנגיד אמאן דמקדש בביאה קידושין מיהא לא בטלי אלא הא והא דאורייתא והא דאית ברבנן כח לבטל מפני שבשעת קידושין תלה בדעתם לקדש כדת שהנהיגו חכמים בישראל: אמר לעשרה כחבו גע לאשתי. וקיימא לן (לקמן דף סו:) כל כמה דלא אמר כולכם אחד כותב ושנים חותמין: יכול לבטל. מותר לבטל ולומר לשנים מהם אל מכתבוהו ואין זה לעקור מקנת רבן גמליאל: אינו יכול. שאף זו

מן התקנה ואם בטלו אינו מבוטל דאם כן מה כח בית דין יפה: 63 מ"מ יכול לבטל בפני ב" זה שלא בפני זה ואי"ג בטלה כולה אפילו רבי מודה דאינו מבוטל אפילו בדיעבד כדפרישי׳ לעילשי "ד דדוקא בפני ג' לרב ששת או בפני שנים ביחד לרב נחמן הוא דמבוטל א"נ אע"ג דביטלו בב"ד אומר [רבי] דמבוטל היינו משום דהתם ליכא למיחש כולי האי לממורות שאם יוודע לשליח קודם הנתינה לא יתננו לה או לאשה קודם שתנשא לא תנשא אבל כאן אפי׳ כשידעו כולם וגם האשה שביטל הבעל מקצת מן העשרה פעמים יטעו ויהיו סבורים שאחרים לא נתבטלו ותנשא ע"י גיטה ולכך אם היה סובר בטלה כולה היה מודה מו דאינו מבוטל ולפ״ז אתי שפיר מה שמסתפק הש״ס הי כרבי והי כרשב״ג אפילו למאי דמוקמינן פלוגתייהו בעדות שבטלה מקצתה דאפי׳ קי"ל כרבי בביטלו מבוטל בזה שלא בפני זה מלי שפיר לפסוק כרשב״ג דאינו מבוטל דאפילו רבי ™ אי הוה סבר בטלה כולה הוה מודה באומר לעשרה ד שאינו מבוטל אבל מחוך פירוש הקונטרס משמע דלרשב"ג דבטלה כולה אף זה מחקנת רבן גמליאל ועל כרחך למ"ד

וסוף סוף כי קא משנען שויוהו רבנן לבעילמו בעילת זנות, על ברקך לריך אתה לפרש כמו שפירשתי, שהקידושין נעקרין מעיקרן ולא מכאן ולהבא, והמפרש לומר שויוה רבנן לבעילמו דנות, בעילת זנות, טעות גמור הוא, ובא להתני שויה ולא מצינו ואת בהתלמוד (בחובות ג.).

פלוני ופלוני. תרי משמע וקרי להו דיינים: רוכל. מוכר לרורות של בשמים: חוחמין למטה. גבי פרוזבול תנן לה במסכת שביעית (פ"י מ"ד): למה לי למיחני דיינים או עדים. פשיטא דקגי בהני או בהני וליתני עדים והוא הדין אי חתמי דיינין: בלשון דיינים. כגון בי דינא

הוינא ואתא פלוני ואמר לנא מוסרני איכא למימר אשה ובעלהי דאשה מתקדשת נמי בביחה: מחי. הפקעתה חיכה למימר בהא ביאה: שויוה רבנן. לההיא ביאה למפרע ע"י גט זה: בעילת זנות. דאפקעו שם קידושין מינה וים בהן כח לכך שהרי כשקידש על

לכם פלוני ופלוני כו': וחתמי עדים. בלשון עדות כגון איש פלוני עד: ול"ש כסוב בלשון עדום. כגון דוכרן סהדותא דהוה באנפנא כו' וחתמי למטה אני פלוני דיין: ה"ג ל"ש כסוב בלשון עדים וחתמי דיינים ול"ש כחוב בלשון דיינים וחחמי עדים: חקנת ממורים. כלומר שלה יהו ממזרים בישראל: בפני שנים. היה מבטלו קודם תקנה: ה"ג וכי תרי לית להו קלא ולא ידעה דבטליה ואזלה ומינסבה: מקנת עגונות הוה דהיכה. דאצרכיניה לילך אחריו או לשלוח שליח והוא לא יטרח בכל אלה בשביל לעגנה: בטלו. לאחר תקנת ר"ג בפני ב"ד: מבוטל. דאף ע"ג דעבר אתקנתא בטל שליחותא: להוסיף על מנחו. אם היה בו שום תנאי: מה כח ב"ד. של תקנת ר"ג יפה אם דבריהן בטלים ע"י זה: דמדאורייתא בטל גיטא. שהרי לא בא לידה חה ביטל את השליח מהיות שלוחו לגירושין: אדעסא דרבנן מקדש. להיות קדושין חלין כדת משה וישראל שהנהיגו חכמי ישראל והרי הם אמרו שיפקיעו כל קדושין שבישראל על ידי גט כזה הילכך פקעי שעל מנת כן קידשה: מינה דקדיש בכספא. אפקעינהו לקידושין בגט דדבריהן ואמרו ליהוי מעות למפרע מתנה וממילא פקעו שהרי כשקידש ע"מ כן קידש: קדיש בכיחה. דקיימה לן בקידושין (דף ד:) מכי יקח איש

 ל) [מיר כל. ב"ק לו: ערכין
כג:], כל שביעית פ"י מ"ד,
ג יכמות ל:, ד) [שם וקדושין מב.], כ) יבמות 1: קי. לקמן עג. ב"ב מח: כתובות ג., 1) [דברים כד], 1) [קידושין ר:], ה) [כריתות ה.ז, ט) ולב: ד"ה ורב נחמן],

מוסף רש"י בי רוכלא. כסוחר זה שמונה

בי דובלא: כסומו הים שמומה מעותיו (ערכין כג:) או: כי רוכלא דמחזר על העיירות בפרגמטיה שלו והולד ומכריז ומונה יש לי מחטין וכוסות וקערות, ה"נ ליחשיב ולחיל ווזיר רא). בטלו מבוטל. בעל ששלח גט לאשתו וקדם צבל אזלה או ששלח לה שליח וצא אזלה או ששלח לה שליח ואמר לה גט ששלחמי לך בטל הוא, הרי זה בטל, ותנן ברחשונה היה עושה בית דין במקום אחר ומבטלו ולא היה מודיע לה, התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהיו עושין כן חפני מיקון העולם, דומנין דמבטל ולא ידעה ואינסבא ובניה ממזרים, ועלה תני בטלו לגט לפני בית דין במקום אחר, אחר מקנת רכן גמליאל, מבוטל (יבמות צ:). מה כח ב"ד יפה. שהתקינו שלה לעשות כן (שם). כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש. תולה בדעת חכמים. (שם) כל המקדש אשה על דעת שהנהיגו חכמי ישראל לעת בישראל הוא מקדשה, שיהיו קיימין קידושין לפי דברי חכמים ויהיו בטלים לפי חכמים על ידי גיטין שהכשירו חכמים (כתובות ג.). ואפקעינהו רבנן. על ידי גט זה, לקידושין מיניה. ושוינהו למעות דקידושין מתנה למפרע, דהפקר כית דין הפקר (יבמות צ:) כשיכל גע כזה אחריהם (כתובות גע כזה אחריהם גם לנח למימר אפקעתא, ג). תינח. למימר אפקעתא, דקדיש בכספא. דנימא גט זה עוקר הקדושין ועושה מעות מתנה מעיקרן (שם וכעי"ז יבמות שם) או: דהפקר בית דין הפקר גבי ממון וכאילו קידשה בגזל ובחמס דמיא, דלא הוו קדושין (רשב"ם ב"ב מח:). קדיש בביאה מאי איכא למימר. בביאוז האי איכא עהיהוד. בשלמא על ידי גט כשר, אע"פ שהקידושין קיימים עד עכשיו, גזירת הכתוב הוא שהגט כורתו ומתיר איסורו מכאן ולהבא, אבל זה שאינו נט מו התורה ואתה מכשירו דעתו של זה שקידשה על דעת חכמים ושביטלו על פי חכמים, לריך אתה לומר שמעיקרן לא יהו קידושין, ואי קדיש בביאה ואתה עוקר קידושין למפרע מה תהא קירושין נמפרע מהי מהים על ביאתו (בחובות ג.) מאי אפקעתא איכא למימר, האי כילה מאי שויה (יבמות צ:). שויוה רבנן לבעילתו צ:). שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות. כיון דבדעמל דכבנן מלה, ורבנן למור דכי יהיב לה גט כי האי מבטל ביאה דמיהוי בעילת זנות. ואים דאמרי מינח ומנת: לרות לתתולי מינו קדים בכספא, דקידושי כסף דרבנן, קדים בביאה דקידושין דתדאורייתא נינהו מאי איכא למימר, וטעות גדול הוא בידם, דקידושי כסף דאורייתא נינהו ומגזרה שוה דקיחה קיחה משדה עפרון גמר לה קיחה משדה עפרון גמר לה במסכת קדושין (ב.) וג"ש בסיני נאמרה וכל י"ג מדות, בסיני נאמרה וכל יייג תדות, וא קידושי כסף מדרבנן מי קטלינן נפשא עלייהו, דבעל ארוסה בפקילה, ועוד מא שינויא דשני שויוה רבנן כו', הא קשיא ליה היכי מא רבנן לאפקועי מידי דאוריימא, וושוני ליה שויוה רבנו, הא נהי לשפקועי מידי רבנו, הא נהי לאפקועי מידי רבנו, הא נויי לפתעתא היא רבנן, הא נמי אפקעתא היא